

tilsvarende lovreligiøst samfund styret efter shariaen.

Iran består, men er ikke mindre totalitært i dag end i 1980'erne, om end undertrykkelsen synes mindre blodig end dengang.

Socialismen består også, selv om den lykkeligtvis har været på tilbagegang i de to seneste tiår. Og nogle modstandsgrupper imod det iranske præstevælde er bestemt af socialismen og anklages altså også for terrorisme.

Hvordan vælger man så imellem pest og kolera? Hvordan skal vi i Danmark foretrække det ene for det andet?

Kl. 13.20

Det er dette spørgsmål, som denne forespørgselsdebat rejser, i hvert tilfælde hos os, som i antitotalitarismens navn siger nej til både den islamiske og socialistiske totalitarisme. Vi har ikke den fjerneste sympati for det iranske præstevælde; vi så det gerne styrtet, hellere i dag end i morgen. Men vi kan på den anden side ikke komme uden om, at det sidder på magten i Iran, og vi kan derfor heller ikke lukke øjnene for, at den danske regering kan være nødt til at have formelle statslige forbindelser med dette Iran; sådan er jo verdens bedrøvelige vilkår. Vi var helst fri, men da vi bliver nødt til at forholde os til realiteterne, vil vi ikke klandre regeringen for, at den har denne begrænsede, nødtvungne forbindelse med nutidens Iran.

Men ihukommende et ord, som jeg allerede har brugt i dag, nemlig Winston Churchills ord den 22. juni 1941, da Hitlertyskland angreb Sovjetunionen og den engelske premierminister i Underhuset bemærkede, at hvis Hitler angreb helvede, var han tilbøjelig til at lægge et godt ord ind for djævelen. Ihukommende dette usentimentale ord vil vi også sige, at hvis vi kan lade den ene djævel gøre det af med den anden, så vil vi være villige til også at støtte en socialistisk modstandsgruppe. Vi er stadig væk på det jordiskes relative plan; vi taler stadig væk om det mindste onde.

Vi har derfor intet at indvende imod regeringens realistiske politik, når blot grundlaget står klart: Frihedens og retssamfundets konsekvente nej til den totalitarisme, der i dag træder frem i to skikkelser:

Gitte Seeberg (KF):

Situationen i Iran er med jævne mellemrum oppe til debat her i Folketinget og i de fleste andre vestlige lande. Så det er både naturligt og ri-

meligt, at vi i dag diskuterer forholdene på ny. Så tak til SF for at rejse denne forespørgsel.

Menneskerettighedssituationen i Iran er under al kritik. Politiske fængslinger, umenneskelig og nedværdigende behandling, tortur, primitive straffe, et utal af dødsstraffe og grov diskrimination af kvinder hører med til dagligdagen i Iran. For ganske få uger siden blev en kvinde igen dømt til stening, en anden ung kvinde dømt til at få fjernet begge sine øjne. Afskyeligt og frastødende er det.

Men som udenrigsministeren påpegede det, er der trods alt sket fremskridt, siden Folketinget sidst, præcis for 6 år siden, beskæftigede sig med den iranske situation.

Hvis vi vurderer forholdene i Iran, er det meste af det, der foregår, naturligvis utilfredsstillende, men set i lyset af den konkrete udvikling i landet er der trods alt lyspunkter, som det er værd at hæfte sig ved.

Valget af Khatami som præsident i 1997 og hans genvalg i år 2001 tyder på, at de reformvillige kræfter har medvind i befolkningen, selv om præstestyret fortsat hælder til de gamle normer og dyder. Ikke at jeg vil betegne Khatami-styret som noget ideal, men alligevel et fremskridt i forhold til det gamle præstestyre. Præsidentens initiativer bliver oftest bremset af præsteskabet, der under navne som Vogternes Råd eller Formynderrådet skal godkende, hvad parlamentet end måtte vedtage. Det er selvfølgelig en karikatur af et demokrati.

Vi kan dog være svagt positive over for det folkelige mandat, præsident Khatami og hans reformvenlige støtter trods alt har fået. Men ingen skal være i tvivl om, at det fortsat er de formørkede ayatollaher, der besidder den egentlige magt. Således skal præstestyret, der er uden folkeligt mandat, også godkende de kandidater, der bliver opstillet.

Men derfor skal vi ikke give op. Og det var da positivt, at EU under det danske formandskab her i efteråret har fået etableret en slags menneskerettighedsdialog med det iranske styre. Det kan kun gå fremad, og uanset de interne magtforhold i Iran er der tilsyneladende en erkendelse af, at Iran, i det mindste af hensyn til landets forhold til omverdenen, er nødt til at justere sin kurs.

Som udenrigsministeren sagde det i sin besvarelse, er der sket visse fremskridt for kvindernes og de religiøse mindretals rettigheder, og den offentlige debat foregår nu også under friere former end før. Men der er fortsat langt igen.